

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Jakšto g. 4, LT-01105 Vilnius,
tel. (8~5) 266 3661, el. p. info@am.lt, http://www.am.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602370

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2023-11- Nr. D8(E)-

I

Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Aplinkos ministerija teikia patikslintą¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugsėjo 10 d. nutarimo Nr. 1418 „Dėl Valstybinės žemės sklypų perdavimo valdyti, naudoti ir disponuoti jais patikėjimo teise savivaldybėms taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Projektas).

Projekto rengimą paskatinusios priežastys ir tikslas

Lietuvos Respublikoje nuo 2010 m. liepos 1 d. galioja teisinis reguliavimas, kuriuo remiantis Nacionalinė žemės tarnyba prie Aplinkos ministerijos (toliau – Nacionalinė žemės tarnyba) yra visos Lietuvos Respublikos valstybinės žemės, išskyrus žemės, kuri Lietuvos Respublikos žemės įstatymo ir kitų įstatymų nustatyta tvarka patikėjimo teise perduota kitiems subjektams, patikėtinė². Savivaldybės yra valstybinės žemės sklypų, perduotų savivaldybėms patikėjimo teise Vyriausybės nustatyta tvarka, Žemės įstatymo 7 straipsnio 2 dalies 1 punkte nurodytoms reikmėms ar kitų įstatymų nustatytais atvejais ir sąlygomis šio straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodytoms reikmėms, taip pat valstybinės miško žemės sklypų, perduotų savivaldybėms patikėjimo teise Vyriausybės nutarimais šio straipsnio 3, 6 ir 8 dalyse nustatyta tvarka ir sąlygomis, patikėtinės³. Pagal galiojantį reguliavimą savivaldybės patikėjimo teise valdo tik valstybinės žemės sklypus, kurie joms perduoti nustatyta tvarka ir sąlygomis. Tačiau Lietuvos Respublikos Seimas 2022 m. birželio 30 d. priėmė Žemės įstatymo Nr. I-446 pakeitimo įstatymą Nr. XIV-1311, 2023 m. birželio 29 d. priėmė Žemės įstatymo Nr. I-446 pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1311 2 straipsnio pakeitimo įstatymą Nr. XIV-2115 (toliau kartu – Žemės įstatymo pakeitimai), kuriais nustatė, kad miestų ir miestelių teritorijų ribose esančius valstybinės žemės sklypus ir sklypais nesuformuotus žemės plotus (toliau – valstybinė žemė) patikėjimo teise valdo savivaldybės. Seimas nustatė šios nuostatos įsigaliojimo datą – 2024 m. sausio 1 d. ir principinę šios nuostatos įgyvendinimo tvarką – tam tikrus kriterijus atitinkanti valstybinė žemė, esanti miestų ir miestelių teritorijų ribose, bus identifikuota kaip neperduotina savivaldybėms; likusi šiose ribose valstybinė žemė bus perduota savivaldybėms remiantis Vyriausybės nutarimu ir kiekvienai savivaldybei parengtais valstybinės žemės priėmimo–perdavimo aktais. Taigi, įstatymų leidėjas nuo 2024 m. sausio 1 d. papildomai įteisino savarankišką savivaldybių patikėjimo teisės į valstybinę žemę įgijimo pagrindą, jeigu valstybinė žemė yra miestų ir miestelių teritorijų ribose.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, pagrindinis Projekto tikslas – nustatyti aiškesnį miestų ir

¹ Projektas patikslintas įvertinus Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2023 m. lapkričio 7 d. išvadoje Nr. NV-2722 pateiktas pastabas ir pasiūlymus. Projektas Lietuvos Respublikos Vyriausybei pirmą kartą teiktas Aplinkos ministerijos 2023 m. spalio 11 d. raštu Nr. D8(E)-5769 (registracijos Teisės aktų informacinėje sistemoje numeris – 23-12677(2)).

² Žemės įstatymo 7 straipsnio 1 dalies 1 punktas.

³ Ten pat, 7 straipsnio 1 dalies 2 punktas.

miestelių teritorijų ribose esančios valstybinės žemės perdavimo savivaldybėms valdyti patikėjimo teise procesą pasirengiant nuo 2024 m. sausio 1 d. įsigaliosiančiam reguliavimui. Atkreiptinas dėmesys, kad būtinybė sukurti ir turėti norminio pobūdžio daugkartinio taikymo nuostatas yra grindžiama, be kita ko, ateities įvykiais, pvz., po 2024 m. gali būti nuspręsta keisti miestų arba miestelių administracines ribas arba nustatyti naujus miestus arba miestelius, todėl įvykus tokiems pokyčiams ir valstybinei žemei, buvusiai kaimuose ar viensėdžiuose, patekus į miesto ar miestelio administracines ribas, atsirastis teisinis pagrindas šią žemę perduoti valdyti patikėjimo teise savivaldybėms. Be to, Žemės įstatymo pakeitimais įtvirtinti ne tik miestų ir miestelių ribose esančios valstybinės žemės perdavimas savivaldybėms valdyti patikėjimo teise, bet ir šios teisės pasibaigimo ir (ar) perdavimo kitam patikėtiniui pagrindai. Todėl reikia sukurti aiškias taisykles dėl patikėjimo teisės į valstybinę žemę pasibaigimo ir (ar) perdavimo kitam patikėtiniui.

Problema ir poreikio keisti reguliavimą šaltinis

Projektas parengtas vadovaujantis:

– Žemės įstatymo Nr. I-446 pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1311 2 straipsnio 2 dalimi, pagal kurią Vyriausybė ir kitos šiame įstatyme nurodytos valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos iki 2023 m. gruodžio 31 d. priima 2 straipsnio 13–22 dalyse pateiktų nuostatų įgyvendinamuosius teisės aktus;

– Žemės įstatymo Nr. I-446 pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1311 2 straipsnio pakeitimo įstatymo Nr. XIV-2115 2 straipsnio 4 dalimi, pagal kurią Vyriausybė, Vyriausybės įgaliotos institucijos, kitos šiame įstatyme nurodytos valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos iki 2023 m. lapkričio 30 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Sprendimo priemonės, įgyvendinimo kaštai, nauda, juos patirsiantys subjektai ir asmenų grupės, rezultatas, kurio tikimasi

Įgyvendinti Žemės įstatymo pakeitimus pasirinktas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugsėjo 10 d. nutarimas Nr. 1418 „Dėl Valstybinės žemės sklypų perdavimo valdyti, naudoti ir disponuoti jais patikėjimo teise savivaldybėms taisyklių patvirtinimo“ atitinkamai jį pakeičiant.

2002 m. rugsėjo 10 d. nutarimu Nr. 1418 patvirtintos Valstybinės žemės sklypų perdavimo valdyti, naudoti ir disponuoti jais patikėjimo teise taisyklės. Atkreiptinas dėmesys, kad jose aiškinamas tik vienas valstybinės žemės sklypų perdavimo savivaldybėms valdyti patikėjimo teise įstatyminių pagrindas – valstybinės žemės sklypai perduodami savivaldybėms valdyti patikėjimo teise Žemės įstatyme nustatytoms reikmėms Nacionalinės žemės tarnybos direktoriaus įsakymu. Žemės įstatymo Nr. I-446 pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1311 2 straipsnio pakeitimo įstatymu, kuris įsigalios 2024 m. sausio 1 d., priimti pakeitimai, be kita ko, dėl šio žemės perdavimo savivaldybėms pagrindo – nebelineka Nacionalinės žemės tarnybos direktoriaus įsakymo dėl valstybinės žemės perdavimo savivaldybėms projekto privalomo derinimo su Aplinkos ministerija. Atsižvelgiant į tai, atsiranda pagrindas atlikti atitinkamus pakeitimus ir poįstatyminiuose dokumentuose.

Daug esminių pokyčių (valstybinės žemės miestų ir miestelių teritorijų ribose perdavimas savivaldybėms, kai kurių derinimų su Aplinkos ministerija panaikinimas, ir kt.) remiantis Žemės įstatymo pakeitimais įsigalios nuo 2024 m. sausio 1 d., tą pačią dieną planuojamas Projektu parengtos 2002 m. rugsėjo 10 d. nutarimo Nr. 1418 naujos redakcijos įsigaliojimas. Tačiau iki 2023 m. pabaigos Vyriausybė, Vyriausybės įgaliotos institucijos, kitos šiame įstatyme nurodytos valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos turi teisiskai pasiruošti valstybinės žemės miestų ir miestelių teritorijų ribose perdavimui ir priimti reikalingus teisės aktus. Todėl Projektu siūloma galiojančios redakcijos 2002 m. rugsėjo 10 d. nutarimu Nr. 1418 patvirtintas taisykles papildyti 15 punktu, jame reglamentuojant esamų laikotarpiu reikalingus pasirengimo veiksmus, o naujos redakcijos nutarimą ir juo patvirtintų taisyklių, kuriose, be kita ko, reglamentuojamas valstybinės žemės perdavimo savivaldybėms pagal priėmimo–perdavimo aktus procesas, įsigaliojimą nustatyti nuo 2024 m. sausio

1 d.

Projektu numatyta vėlesnė taisyklių kai kurių nuostatų, susijusių su Žemės informacinės sistemos funkcionalumo praplėtimu ir nuoroda į pasikeisiančią Žemės įstatymo struktūrinę dalį, kurios numeracija ateityje pasikeis, įsigaliojimo data – 2025 m. sausio 1 d.

Dėl Projektu siūlomos priimti 2002 m. rugsėjo 10 d. nutarimo Nr. 1418 naujos redakcijos, įsigaliosiančios nuo 2024 m. sausio 1 d., parengimo motyvų

Atsižvelgiant į tai, kad reikia nustatyti sklandų procesą perduoti miestų ir miestelių ribose esančią valstybinę žemę patikėjimo teise savivaldybėms, ne tik 2024 m. sausio mėn., bet ir ateityje, Projektu yra siūloma:

- keisti 2002 m. rugsėjo 10 d. nutarimo Nr. 1418 pavadinimą⁴;
- atsižvelgiant į Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298 „Dėl Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų patvirtinimo“, 141 dalį, nutarimą išdėstyti nauja redakcija;
- siekiant teisinio aiškumo, nutarimu tvirtinamas taisyklės suskirstyti į skyrius pagal reglamentuojamą valstybinės žemės perdavimo savivaldybėms valdyti patikėjimo teise įstatyminių pagrindą;
- atskirame skyriuje nustatyti savivaldybių patikėjimo teisės pasibaigimo ir (ar) perdavimo (grąžinimo) Nacionalinei žemės tarnybai arba perdavimo kitam patikėtiniui procesus;
- papildyti nutarimą papildomu priedu – priėmimo–perdavimo aktų forma.

Kaip ir numatyta Seimo priimtuose Žemės įstatymo pakeitimuose, Vyriausybės nutarimo, kuriuo valstybinė žemė bus perduodama savivaldybėms patikėjimo teise miestų ir miestelių teritorijų ribose, projekto rengėjas, valstybinės žemės priėmimo–perdavimo aktų projektų rengėjas ir savivaldybėms neperduotinos valstybinės žemės identifikavimą atliekantis subjektas yra Aplinkos ministerija, kuri organizuos reikalingų duomenų ir (ar) dokumentų surinkimą. Tai siūloma nustatyti ir Projektu. Kai atsiranda naujas miestas ar miestelis, o naujos ar pakeistos miesto ar miestelio teritorijos ribos išplečia miesto ar miestelio teritorijos plotą ar panaikinamas miestas ir miestelis, keičiamos miesto ir miestelio teritorijos ribos sumažina miesto ar miestelio teritorijos plotą ir savivaldybės patikėjimo teise valdoma valstybinė žemė patenka ar ne į miesto ir miestelio teritorijos ribas, Žemės informacinės sistemos tvarkytojas, gavęs Lietuvos Respublikos adresų registro atnaujintus duomenis ir pastebėjęs pokyčius informuoja Aplinkos ministeriją.

Projekto siekiami rezultatai – priėmus Projektą, bus užtikrintas nuo 2024 m. sausio 1 d. įsigaliosiančio miestų ir miestelių teritorijų ribose esančios valstybinės žemės perdavimo savivaldybėms sklandus procesas.

Projektas įgyvendina Aštuonioliktosios Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, 157.4 papunktį.

Projekte neperkeliamos ir neįgyvendinamos Europos Sąjungos teisės aktų nuostatos.

Projektas nenotifikuotinas Europos Komisijai pagal Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“.

Projektas neatitinka Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl

⁴ Vietoj pavadinimo „Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugsėjo 10 d. nutarimas Nr. 1418 „Dėl Valstybinės žemės sklypų perdavimo valdyti, naudoti ir disponuoti jais patikėjimo teise savivaldybėms taisyklių patvirtinimo“ siūlomas pavadinimas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugsėjo 10 d. nutarimas Nr. 1418 „Dėl Valstybinės žemės perdavimo valdyti, naudoti ir disponuoti ja patikėjimo teise savivaldybėms taisyklių patvirtinimo“.

Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punkto reikalavimų, todėl numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas neatliekamas.

Projektui įtraukti į teisės sistemą kitų teisės aktų priimti nereikės.

Projekte nėra sąvokų.

Konsultacijų su visuomene nebuvo ir jos neplanuojamos.

Projekte neregamentuojamas asmens duomenų naudojimas.

Administracinės naštos skaičiavimai atlikti rengiant Žemės įstatymo pakeitimus, todėl atskirai Projektui neskaičiuota.

Projektas teiktas derinti Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai, Nacionalinei žemės tarnybai, Lietuvos savivaldybių asociacijai, valstybės įmonei Registrų centrui, valstybės įmonei Žemės ūkio duomenų centrui.

Išskyrus valstybės įmonę Žemės ūkio duomenų centrą, pastabas ir pasiūlymus pateikė visi minėti subjektai; pastabų ir pasiūlymų savo iniciatyva pateikė valstybės įmonė Turto bankas, nors jai Projektas nebuvo teiktas derinti.

Į Specialiųjų tyrimų tarnybos pateiktas pastabas ir pasiūlymus atsižvelgta.

Į didesnę dalį Nacionalinės žemės tarnybos, valstybės įmonės Registrų centro pateiktų pastabų ir pasiūlymų atsižvelgta, kitos šių subjektų pastabos ir pasiūlymai, į kurias neatsižvelgta, suderinti darbo tvarka. Valstybės įmonės Turto banko pastabos ir pasiūlymai, į kuriuos neatsižvelgta, suderinti darbo tvarka.

Į daugumą Teisingumo ministerijos pateiktų pastabų ir pasiūlymų atsižvelgta. Pridedamoje derinimo pažymoje argumentuotai atsakyta į Teisingumo ministerijos abejones ir klausimus. Teisingumo ministerija atkreipė dėmesį, kad Projektu tvirtinamose naujos redakcijos taisyklėse įgyvendinami šie įstatyminiai savivaldybių patikėjimo teisės į valstybinę žemę pasibaigimo pagrindai – kai savivaldybė nebenaudoja Nacionalinės žemės tarnybos vadovo sprendime nurodytoms reikmėms jai patikėjimo teise perduoto valstybinės žemės sklypo arba valstybinę žemę reikalinga viešosios transporto infrastruktūros valdytojo veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose nustatytoms valstybinėms funkcijoms atlikti viešosios transporto infrastruktūros valdytojui, nors įstatyminėse nuostatose neįtvirtintas pavedimas Vyriausybei nustatyti šių patikėjimo teisės pasibaigimo pagrindų įgyvendinimo tvarką. Atsižvelgusi į tai, kad lyginant su galiojančiu reguliavimu Projekte siūloma išplėsti visuomeninių santykių reguliavimo sferą (pavyzdžiui, reglamentuojami žemės sklypais nesuformuotos valstybinės žemės plotų perdavimas valdyti patikėjimo teise, savivaldybių teisių į jai perduotą valstybinę žemę pasibaigimo pagrindai), Teisingumo ministerija pasiūlė Projekte pakeisti ir nutarimu Nr. 1418, ir juo tvirtinamų taisyklių pavadinimus. Aplinkos ministerija pritarė siūlymui, tačiau atkreipė dėmesį, kad dabartinis nutarimu Nr. 1418 tvirtinamų taisyklių tikslus pavadinimas įrašytas Lietuvos Respublikos sodininkų bendrijų įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje. Suderinusi su Teisingumo ministerija, kai bus rengiami Žemės įstatymo ir Sodininkų bendrijų įstatymo pakeitimai, Aplinkos ministerija įsipareigoja įtraukti su pavedimu Vyriausybei susijusias nuostatas nustatyti minėtų patikėjimo teisės pasibaigimo pagrindų įgyvendinimo tvarką ir patikslinti pastarajame įstatyme įrašytą taisyklių pavadinimą.

Darbine tvarka aptariant Lietuvos savivaldybių asociacijos rašte pateiktą Vilniaus miesto savivaldybės siūlymą atsisakyti žemės sklypais nesuformuotų teritorijų plotų aprašymo ir žymėjimo žemėlapiuose, sudaryti tik perduodamų žemės sklypų sąrašą (apibrėžus jo aktualumo ar sąrašo peržiūrėjimo kriterijus) ir neperduodamos žemės sklypų sąrašą, ir atitinkamai nurodyti, kad savivaldybėms perduodami kiti į neperduodamos žemės sklypų sąrašą neįtraukti žemės sklypais nesuformuotos valstybinės žemės plotai, buvo paaiškinta, kad, siekiant įgyvendinti Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 4 punkte įtvirtintą atvirumo ir

skaidrumo principą, iš ateityje rengiamo (-ų) Vyriausybės nutarimo projekto (-ų) dėl miestų ir miestelių teritorijų ribose esančios valstybinės žemės perdavimo patikėjimo teise savivaldybėms turi būti aišku, kurie žemės sklypais nesuformuotos valstybinės žemės plotai perduodami patikėjimo teise savivaldybėms. Todėl prie tokio (-ų) rengiamo (-ų) Vyriausybės nutarimo projekto (-ų) turėtų būti pridėdama kartografinė medžiaga, kurią galėtų peržiūrėti ne tik savivaldybės specialistai, bet ir visuomenė, kuri nesinaudoja specialiomis priemonėmis erdviniais duomenimis peržiūrėti. Atsižvelgiant į tai, siūloma prie tokio (-ų) rengiamo (-ų) Vyriausybės nutarimo projekto (-ų) pridėti savivaldybei perduodamų žemės sklypais nesuformuotų valstybinės žemės plotų planus PDF formatu, kuriuose bus atvaizduojami plotai, suformuoti remiantis 2023 m. gruodžio 31 dienos Adresų registro, Nekilnojamojo turto registro ir kadastro duomenimis. Svarbu pažymėti, kad savivaldybės specialistai darbui naudos ne prie rengiamo (-ų) Vyriausybės nutarimo projekto (-ų) pridėtus planus PDF formatu, o Žemės informacinėje sistemoje tvarkomą valstybinės žemės erdvinį duomenų rinkinį, kuriame bus tvarkomi erdviniai duomenys apie valstybei nuosavybės teise priklausančius žemės sklypus ir žemės sklypais nesuformuotų teritorijų plotus, taip pat erdviniai duomenys apie neperduotiną valstybinę žemę.

Įvertinus Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas ir pasiūlymus, atliki Projekto keitimai ir (ar) teikiamas papildomas pagrindimas ar kai kurių nuostatų paaiškinimas:

1. Atsisakyta anksčiau pritartam Nacionalinės žemės tarnybos siūlymui Projekte aiškiai apibrėžti, pagal kokius požymius galėtų būti identifikuojama savivaldybėms neperduodama nuo 2024 m. sausio 1 d. įsigaliosiančios redakcijos Žemės įstatymo 7 straipsnio 15 dalyje nurodyta valstybinė žemė. Sutiktina su išvadoje pateiktu vertinimu, kad neperduotinos valstybinės žemės papildomų požymių nurodymas poįstatyminiame akte gali būti vertinamas kaip konkuruojantis su jau nustatytais įstatyminiais valstybinės žemės perdavimo kriterijais ir (ar) siaurinant šiuos kriterijus (išvados pastaba Nr. 1).

2. Atsakydami į pastabą, kad trūksta teisinio pagrįstumo, kodėl norima įrašyti Projektu 1 punktu keičiamų taisyklių 15.3.2 papunktyje, kad žemės sklypais nesuformuotos valstybinės žemės ploto planas turi būti pateiktas PDF formatu (pastaba Nr. 2), paaiškiname, kad remiantis ekonomikos ir inovacijų ministro įgaliosios institucijos nustatytais rekomenduojamais duomenų teikimo formatais ir standartais⁵, tik PDF formatas rekomenduojamas dokumentams, kuriuose pateikiamas tekstas ir (arba) grafikai. Atsižvelgiant į tai, kad neperduotini žemės sklypais nesuformuotos valstybinės žemės plotai identifikuojami remiantis suinteresuotų institucijų pateiktais duomenimis, šių institucijų teikiama informacija prilygintina dokumentams. Be to, tik PDF formatu parengtas planas gali būti pasirašytas kvalifikuotu elektroniniu parašu. Todėl Projektu siūloma, kad savivaldybėms Vyriausybės nutarimu perduotini žemės sklypais nesuformuotos valstybinės žemės, esančios atitinkamos savivaldybės miestų ir miestelių teritorijų ribose, plotai taip pat būtų atvaizduojami planuose PDF formatu.

3. Prašoma pagrįsti, ar miestų ir miestelių teritorijų ribos teisiškai yra tas pats, kas Adresų registre įrašyta miestų ir miestelių riba (ar Adresų registras yra tas šaltinis / dokumentas / sistema, kuri nustato miesto ar miestelio teritorijos ribas) (pastaba Nr. 4).

Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymo 12 straipsnyje nustatyta, kad gyvenamosios vietovės registruojamos, o jų teritorijų arba pavadinimų pakeitimai apskaitomi Lietuvos Respublikos adresų registre Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo 15 straipsnio 5 dalimi, registro duomenys ir registro informacija laikomi teisingais, kol jie nenuginčyti Lietuvos Respublikos įstatymuose ir Europos Sąjungos teisės aktuose nustatyta tvarka. Taigi, Adresų registre

⁵ Informacinės visuomenės plėtros komiteto direktoriaus 2013 m. kovo 25 d. įsakymas Nr. T-36 „Dėl Duomenų teikimo formatų ir standartų rekomendacijų patvirtinimo“.

įregistruota gyvenamosios vietovės – miesto ar miestelio – teritorija yra oficialus duomenų šaltinis, kuris nustato miesto ar miestelio teritorijos ribas. Be to, Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 2, 7, 10, 11, 12, 13, 22, 27, 30, 34, 35, 37, 39, 40, 41, 43, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 30¹, 35¹, 35² ir 66 straipsniais įstatymo 30 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad valstybinė žemė Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu savivaldybėms perduodama pagal gyvenamųjų vietovių (miestų ir miestelių) teritorijų ribas, esančias Lietuvos Respublikos adresų registre 2023 m. gruodžio 31 d.

4. Dėl siūlymo įvertinti, ar dera nauja redakcija dėstomo nutarimo 3.1 papunktis (jo įsigaliojimo data) su Žemės įstatymu, jeigu Lietuvos Respublikos žemės įstatymo Nr. I-446 pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1311 2 straipsnio pakeitimo įstatymo (TAR, 2023-07-11, Nr. 2023-14308) 2 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad nuo 2024 m. sausio 1 d. iki 2024 m. gruodžio 31 d. veiksmai dėl valstybinės žemės pardavimo, nuomos ir (ar) panaudos atliekami ir valstybinės žemės patikėtiniai duomenis apie sandorius, kuriems reikalinga Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos išvada prieš jų registravimą Nekilnojamojo turto registre, ir Nacionalinė žemės tarnyba išvadą dėl galimybės sudarytą sandorį registruoti Nekilnojamojo turto registre ar dėl nustatytų trūkumų teikia per Žemės informacinę sistemą (pastaba Nr. 7.5), paaiškiname, kad Projektu tvirtinamos naujos redakcijos taisyklių 7 punkte kalbama apie valstybinės žemės sklypo perdavimą patikėjimo teise savivaldybei, todėl šis veiksmas nepatenka į Žemės įstatymo Nr. I-446 pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1311 2 straipsnio pakeitimo įstatymo 2 straipsnio 3 dalies turinį. Pagal Žemės įstatymo pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1311 2 straipsnio pakeitimo įstatymo 2 straipsnio 2 dalyje išdėstyto Žemės įstatymo 7 straipsnio 15 dalį, įsigaliosiančią 2025 m. sausio 1 d., valstybinės žemės patikėtiniai žemės valdymo, administravimo ir naudojimo funkcijas atlieka naudodamiesi Žemės įstatymo 34 straipsnyje nurodyta Žemės informacine sistema. Atsižvelgiant į tai, valstybinės žemės sklypo perdavimo patikėjimo teise savivaldybei procedūras pradėti vykdyti per Žemės informacinę sistemą siūloma tik nuo 2025 m. sausio 1 d.

5. Atsakydami į išvados 10 punkte pateiktą siūlymą pagrįsti nustatomą teisinį reguliavimą, paaiškiname, kad ir pagal galiojančios redakcijos Žemės įstatymo 7 straipsnio, ir nuo 2024 m. sausio 1 d. įsigaliosiančios redakcijos to paties straipsnio nuostatas Nacionalinė žemės tarnyba turi (turės) pareigą prižiūrėti, ar savivaldybės naudoja joms perduotus valdyti patikėjimo valstybinės žemės sklypus (jų dalis) reikmėms, kurios nurodytos Nacionalinės žemės tarnybos vadovo sprendimuose dėl jų perdavimo, nustatytas konkretaus žemės sklypo (jo dalies) nenaudojimo faktas sietinas su savivaldybės patikėjimo teisės į sklypą (jo dalį) pasibaigimu, todėl Projekte siūloma nustatyti, kad sąlyga pasibaigti savivaldybės patikėjimo teisei į Nacionalinės žemės tarnybos vadovo sprendimu ar iki Lietuvos Respublikos žemės įstatymo Nr. I-446 7, 8, 9 ir 32 straipsnių pakeitimo įstatymo XIII-971 įsigaliojimo Vyriausybės nutarimu jai perduotą valstybinės žemės sklypą (jo dalį), yra, be kita ko, tada, kai teisės aktų nustatyta tvarka atliekant žemės naudojimo valstybinę priežiūrą, nustatoma, kad žemės sklypas (jo dalis) nebenaudojamas reikmėms, kurioms jis perduotas. Tačiau atsisakyta anksčiau pritartam Specialiųjų tyrimų tarnybos siūlymui Projektu tvirtinamose naujos redakcijos taisyklėse nustatyti maksimalų valstybinės žemės naudojimo priežiūros terminą, per kurį būtų privaloma patikrinta, ar savivaldybė jai atitinkamu sprendimu ar nutarimu perduotą valdyti patikėjimo teise valstybinės žemės sklypą (jo dalį) naudoja reikmėms, kurioms jis perduotas, paliekant tokių terminų nustatymą valstybinės žemės patikėtinių veiklos valstybinę kontrolę ir (ar) žemės naudojimo valstybinės priežiūros vykdymą reglamentuojančių poįstatyminių teisės aktų reguliavimo dalykui. Atsisakyta anksčiau pritartam Lietuvos savivaldybių asociacijos siūlymui sieti minėto patikrinimo metu nustatytą žemės sklypo (jo dalies) nenaudojimo faktą reikmėms, kurioms ji perduotas, su patikėjimo teisės pasibaigimu tik į sklypus, kurie Nacionalinės žemės tarnybos vadovo

sprendimu bus perduoti po 2023 m. gruodžio 31 d. Pastarojo siūlymo atsisakyta, nes minėtas savivaldybių patikėjimo teisės į valstybinės žemės sklypus (jų dalis) pasibaigimo įstatyminis pagrindas nėra naujas teisinio reguliavimo prasme (pvz., žr. 2018 m. gegužės 1 d. įsigaliojusį Lietuvos Respublikos žemės įstatymo Nr. I-446 7, 8, 9 ir 32 straipsnių pakeitimo įstatymą Nr. XIII-971).

6. Reaguodami į siūlymą pagrįsti ir parašyti Projekto teikime, kodėl kai kuriais Projektu tvirtinamose naujos redakcijos taisyklėse nustatytais atvejais valstybinės žemės priėmimo–perdavimo kitam valstybinės žemės patikėtiniui aktas nesurašomas (pastaba Nr. 11), atkreipiame dėmesį į nuo 2024 m. sausio 1 d. įsigaliosiančios redakcijos Žemės įstatymo 7 straipsnio 7, 12 ir 13 dalių nuostatas. Minėtoje 7 dalyje nustatyti savivaldybės patikėjimo teisės į Nacionalinės žemės tarnybos vadovo sprendimu jai perduotą valstybinės žemės sklypą pasibaigimo pagrindai ir tvarka. Šios dalies paskutiniame sakinyje parašyta, kad „Nuo Nacionalinės žemės tarnybos vadovo sprendimo <...> įsigaliojimo dienos šių valstybinės žemės sklypų <...> patikėtiniu laikoma Nacionalinė žemės tarnyba“. Darytina išvada, kad remiantis 7 dalies nuostatomis sprendimo įsigaliojimas yra būtina ir pakankama sąlyga savivaldybės teisei į valstybinės žemės sklypą pasibaigti. Taigi, Žemės įstatymo 7 straipsnio 7 dalies nuostata nereikalauja rengti grąžinamo valstybinės žemės sklypo priėmimo–perdavimo akto. Minėtose 7 straipsnio 12 ir 13 dalyse nustatyti savivaldybių patikėjimo teisės į joms perduotus valstybinės žemės sklypus ar atskirais sklypais nesuformuotus valstybinės žemės plotus pasibaigimo pagrindai ir tvarka. 7 straipsnio 12 dalies antrame sakinyje parašyta, kad „<...> Vyriausybės nutarime ar kitame atitinkamame sprendime turi būti nurodoma, kad savivaldybės kaip atitinkamos valstybinės žemės patikėtinio teisės pasibaigia, ir nurodomas naujas subjektas, kuris tokią žemę valdys patikėjimo teise.“ 7 straipsnio 13 dalies trečiame sakinyje parašyta, kad „Vyriausybei priėmus nutarimą dėl savivaldybės patikėjimo teisės pasibaigimo, nuo šio nutarimo įsigaliojimo dienos valstybinės žemės patikėtiniu tampa Nacionalinė žemės tarnyba <...>“. Darytina išvada, kad remiantis Žemės įstatymo 12 ir 13 dalių nuostatomis Vyriausybės nutarimo ar kito atitinkamo sprendimo įsigaliojimas yra būtina ir pakankama sąlyga savivaldybės teisei į valstybinę žemę pasibaigti. Taigi, Žemės įstatymo 7 straipsnio 12 ir 13 dalių nuostatos nereikalauja rengti Nacionalinei žemės tarnybai grąžinamų arba kitam valstybinės žemės patikėtiniui perduodamų valstybinės žemės sklypų ar atskirais sklypais nesuformuotų valstybinės žemės plotų priėmimo–perdavimo aktų.

Projektas buvo skelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje. Visuomenės pastabų ir pasiūlymų dėl Projekto negauta.

Projektą parengė Aplinkos ministerijos Žemės ir teritorijų planavimo politikos grupės patarėjas Jaroslav Žibort (tel. 8 695 54 781, el. p. jaroslav.zibort@am.lt), Erdvinių duomenų politikos grupės vyriausioji specialistė Renata Tracevičienė (tel. 8 673 28 350, el. p. renata.traceviciene@am.lt).

PRIDEDAMA:

1. Projektas, 16 lapų.
2. Projekto lyginamasis variantas, 5 lapai.
3. Teisės aktų projektų antikorupcinio vertinimo pažyma, 5 lapai.
4. Derinimo pažyma, 2 lapai.

Aplinkos ministras

Simonas Gentvilas

R. Tracevičienė, mob. 8 673 28 350, el. p. renata.traceviciene@am.lt